

EUROPSKI PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument s plenarne sjednice

A7-0250/2013

19.8.2013

IZVJEŠĆE

o korupciji u javnim i privatnim sektorima: utjecaj na ljudska prava u trećim zemljama
(2013/2074(INI))

Odbor za vanjske poslove

Izvjestiteljica: Ana Gomes

PR_INI

SADRŽAJ

	Stranica
PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	3
MIŠLJENJE ODBORA ZA RAZVOJ.....	19
REZULTAT KONAČNOG GLASOVANJA U ODBORU	23

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o korupciji u javnim i privatnim sektorima: utjecaj na ljudska prava u trećim zemljama (2013/2074(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Konvenciju Ujedinjenih naroda protiv korupcije otvorenu za potpisivanje u Meridi 9. prosinca 2003.,
- uzimajući u obzir Povelju Ujedinjenih naroda,
- uzimajući u obzir Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima,
- uzimajući u obzir Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima,
- uzimajući u obzir Povelju o temeljnim pravima Europske unije,
- uzimajući u obzir Konvenciju o borbi protiv podmićivanja stranih javnih dužnosnika u međunarodnom poslovanju Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) otvorenu za potpisivanje u Parizu 17. prosinca 1997. i preporuke kojima se ona dopunjuje,
- uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku i Komisije Europskom parlamentu i Vijeću od 12. prosinca 2011. o „Ljudskim pravima i demokraciji u središtu vanjskog djelovanja EU-a – prema učinkovitijem pristupu” (COM(2011)0886),
- uzimajući u obzir Strateški okvir EU-a za ljudska prava i demokraciju i Akcijski plan EU-a za ljudska prava i demokraciju kako ih je na svojem 3179. sastanku od 25. lipnja 2012. usvojilo Vijeće za vanjske poslove,
- uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije Vijeću i Europskom parlamentu od 8. svibnja 2001. o „Ulozi Europske unije u promicanju ljudskih prava i demokratizacije u trećim zemljama” (COM(2001)0252),
- uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija od 25. listopada 2011. o „Obnovljenoj strategiji EU-a za društvenu odgovornost korporacija za razdoblje 2011. – 2014.” (COM(2011)0681),
- uzimajući u obzir zbirku dokumenata Vijeća „Uključivanje ljudskih prava i rodne jednakosti u Europsku sigurnosnu i obrambenu politiku”¹ te posebno dokument Vijeća „Opći standardi ponašanja tijekom operacija ESOP-a” (dok. 8373/3/05),
- uzimajući u obzir Milenijsku deklaraciju Ujedinjenih naroda od 8. rujna 2000.,
- uzimajući u obzir globalni plan djelovanja „Ispunjenje obećanja: ujedinjeni u postizanju

¹ Vijeće Europske unije, 2008.

milenijskih razvojnih ciljeva” koji je Opća skupština UN-a donijela 10. listopada 2010.,

- uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija od 27. veljače 2013. o „Pristojnom životu za sve: okončanje siromaštva i pružanje održive budućnosti svijetu” (COM(2013)0092),
- uzimajući u obzir izvješće Europske investicijske banke (EIB) o „Politici o sprečavanju i onemogućivanju korupcije, prijevare, tajnog dogovaranja, pranja novca i financiranja terorizma u aktivnostima Europske investicijske banke” (politika EIB-a za borbu protiv prijevara) usvojeno 2008.,
- uzimajući u obzir Politiku i postupke provođenja Europske banke za obnovu i razvoj koji su stupili na snagu u ožujku 2009.,
- uzimajući u obzir Vodeća načela o poduzetništvu i ljudskim pravima: provođenje okvira Ujedinjenih naroda zaštite, poštovanja i pomoći (HR/PUB/11/04),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 7. srpnja 2011. o vanjskoj politici EU-a kojom se podržava demokratizacija¹,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 11. prosinca 2012. o strategiji digitalne slobode u vanjskoj politici EU-a²,
- uzimajući u obzir Smjernice EU-a o braniteljima ljudskih prava kako su usvojene na 2914. sastanku Vijeća za opće poslove od 8. prosinca 2008.,
- uzimajući u obzir Dokument iz Montreuxa o bitnim međunarodnim pravnim obvezama i dobrim praksama za države povezane s operacijama privatnih vojnih i zaštitarskih kompanija tijekom oružanog sukoba koji je usvojen u Montreuxu 17. rujna 2008.,
- uzimajući u obzir Kaznenopravnu konvenciju Vijeća Europe o korupciji otvorenu za potpisivanje 27. siječnja 1999. i Građanskopravnu konvenciju Vijeća Europe o korupciji otvorenu za potpisivanje 4. studenog 1999. te rezolucije (98) 7 i (99) 5 koje je Odbor ministara Vijeća Europe usvojio 5. svibnja 1998. (prvu) te 1. svibnja 1999. (potonju) i kojima se uspostavlja Skupina država za borbu protiv korupcije (GRECO),
- uzimajući u obzir Izjavu iz Jakarte o načelima za antikorupcijske agencije usvojenu 26. i 27. studenog 2012.,
- uzimajući u obzir pariška Načela za nacionalne institucije za ljudska prava³,
- uzimajući u obzir Smjernice OECD-a za multinacionalna poduzeća⁴,
- uzimajući u obzir Tripartitnu deklaraciju Međunarodne organizacije rada o načelima koja

¹ SL C 33 E, 5.2.2013., str. 165.

² Usvojeni tekstovi, P7_TA(2012)0470.

³ Vidi Rezoluciju Opće skupštine UN-a A/RES/48/134.

⁴ OECD (2011), OECD Guidelines for Multinational Enterprises, OECD Publishing.

se odnose na multinacionalna društva i socijalnu politiku¹,

- uzimajući u obzir Inicijativu UN-a o globalnom paktu²,
 - uzimajući u obzir Međunarodni kodeks ponašanja za privatne pružatelje zaštitarskih usluga,
 - uzimajući u obzir Ugovor o trgovini oružjem usvojen na Završnoj konferenciji Ujedinjenih naroda o Ugovoru o trgovini oružjem održanoj u New Yorku od 18. do 28. ožujka 2013.³,
 - uzimajući u obzir članak 48. i članak 119. stavak 2. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za vanjske poslove i mišljenje Odbora za razvoj (A7-0250/2013),
- A. budući da se korupcija može definirati kao zloupotreba povjerene ovlasti radi izravne ili neizravne osobne koristi pojedinca ili kolektiva i budući da korupcijski postupci obuhvaćaju zločine podmićivanja, pronevjere, protuzakonitog posredovanja, zloupotrebe položaja i nezakonitog bogaćenja, kako su definirani u Konvenciji Ujedinjenih naroda protiv korupcije; budući da su prijevara, iznuda, ucjena, zloupotreba diskrecijskih ovlasti, pristranost, nepotizam, klijentelizam i nezakoniti politički doprinosi usko povezani s korupcijom; budući da se korupcija može povezati s organiziranim kriminalom koji se provodi pod kolektivnim vodstvom usporedno sa službenim strukturama, osobito ako vlasti ne provode zakone;
- B. budući da se uz pomoć korupcije uporno ponavljaju i pogoršavaju nejednaki, nepravedni i diskriminacijski ishodi s obzirom na jednako ostvarivanje ljudskih prava, bez obzira na to je li riječ o građanskim, političkim, gospodarskim ili socijalnim i kulturnim pravima; budući da korupcija može imati negativne posljedice na okoliš i nerazmjerno utječe na najugroženije i marginalizirane skupine društva, i to ne dopuštanjem njihova jednakog pristupa političkom sudjelovanju, javnim uslugama, pravdi, sigurnosti, zemlji, radnim mjestima, obrazovanju, zdravlju i stanovanju te budući da korupcija osobito utječe na napredak prema iskorjenjivanju diskriminacije, prema jednakosti spolova i osnaženju žena ograničavanjem sposobnosti žena da traže svoja prava;
- C. budući da korupcija može dovesti u pitanje gospodarski razvoj povremenim opstruiranjem poduzetništva i ulaganja;
- D. budući da je borba protiv korupcije dio načela dobrog upravljanja, kako se zagovara i određuje u članku 9. stavku 3. i članku 97. Sporazuma iz Cotonoua;
- E. budući da djela korupcije i kršenja ljudskih prava najčešće uključuju zloupotrebu ovlasti, manjak odgovornosti i institucionalizaciju raznih oblika diskriminacije; budući da je korupcija redovito učestalija ako je ostvarivanje ljudskih prava manjkavo ili izostaje te budući da se zbog korupcije često dovodi u pitanje djelotvornost institucija i pravnih

¹ Međunarodna organizacija rada, 2006 ISBN 92-2-119010-2 i 978-92-2-119010-3.

² New York, Sjedište UN-a, 26. srpnja 2000.

³ Opća skupština UN-a A/CONF.217/2013/L.3.

subjekata koji obično izvršavaju uzajamne provjere vlasti i namjena im je da jamče poštovanje demokratskih načela i ljudskih prava kao što su parlamenti, tijela vlasti koja provode zakone, pravosuđe, pravni sustavi i civilno društvo;

- F. budući da je korupcija općenito duboko ukorijenjena u mentalitete društava koje prožima te budući da bi se svi naponi za njezino suzbijanje trebali ponajprije usmjeriti na obrazovni sustav i imati za cilj osobe od njihove najranije dobi;
- G. budući da države ponekad propuštaju djelovati na sprečavanju ili kažnjavanju korupcije u javnom i privatnom sektoru čime krše svoje međunarodne obveze u okviru Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, Međunarodnog pakta o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima i drugih relevantnih međunarodnih i regionalnih instrumenata o ljudskim pravima;
- H. budući da se korupcijom iskrivljuju veličina i sastav državnih rashoda, čime se ozbiljno šteti sposobnosti države da se u najvećoj mjeri koristi dostupnim resursima kako bi u potpunosti ostvarila gospodarska, socijalna i kulturna prava te budući da korupcija preusmjeruje velike količine financijskih sredstava s ulaganja u gospodarstvo, čime se onemogućuje oporavak država u ekonomskoj krizi, što obuhvaća i države članice EU-a;
- I. budući da korupcija na visokim položajima može ozbiljno podrivati i destabilizirati države o kojima je riječ te napasti samo središte države;
- J. budući da, prema podacima Svjetske banke, korupcija čini 5 % svjetskog BDP-a (2,6 bilijuna USD), pri čemu se svake godine preko 1 bilijun USD isplati kao mito; i budući da korupcija dodaje do 10 % ukupnog troška poslovanja na globalnoj osnovi i 25 % troška ugovora javne nabave u državama u razvoju¹;
- K. budući da Svjetska banka procjenjuje da se svake godine iz javnih proračuna zemalja u razvoju preko korupcije na visokoj razini ukrade i u inozemstvu sakrije između 20 i 40 milijardi USD, što iznosi od 20 do 40 % službene pomoći za razvoj²;
- L. budući da su zemlje u razvoju od 2000. do 2009. izgubile 8,44 bilijuna USD zbog nezakonitih financijskih tokova, deset puta više nego što su primile u inozemnoj pomoći; budući da su zemlje u razvoju svake godine tijekom prošlog desetljeća izgubile 585,9 milijardi USD preko nezakonitih tokova; budući da je novac koji se svake godine ukrade preko korupcije dostatan da se gladni u svijetu nahrane 80 puta, a mito i krađa povećavaju ukupni trošak projekata kojima se nastoje osigurati sigurna voda za piće i sanitarni sustav diljem svijeta za čak 40 %³;
- M. budući da je korupcija, prijeteci učvršćenju demokracije i ostvarenju ljudskih prava, i nadalje temeljni uzrok i katalizator sukoba, rasprostranjenih kršenja međunarodnog humanitarnog prava i nekažnjavanja u zemljama u razvoju te budući da je nepromijenjeno stanje korupcije i nezakonitog bogaćenja na položajima državne moći dovelo do otimanja vlasti i neotuđivosti vlasti te do stvaranja novih paravojnih skupina i raširenog nasilja;

¹ Inicijativa CleanGovBiz, OECD 2013.

² Inicijativa CleanGovBiz, OECD 2013.

³ Nezakoniti financijski tokovi iz zemalja u razvoju tijekom desetljeća koje je završilo 2009. godinom, izvješće organizacije Global Financial Integrity.

- N. budući da se korupcijom u pravosudnom sektoru krše načelo nediskriminacije, pristup pravdi i pravo na pošteno suđenje i na djelotvoran pravni lijek, što je nužno za ostvarivanje svih drugih ljudskih prava te budući da se korupcijom ozbiljno narušava neovisnost, sposobnost i nepristranost pravosuđa i javne uprave potičući pritom nepovjerenje u javne institucije, dovodeći u pitanje vladavinu prava i vodeći u nasilje;
- O. budući da pružanje javnih usluga državama omogućuje da ispune svoje međunarodne obveze o ljudskim pravima, jamčeći opskrbu vodom, hranu, zdravlje, obrazovanje, stanovanje, sigurnost i red kao sastavnice ljudskog razvoja te budući da korupcija u javnoj nabavi buja u nedostatku otvorenosti, transparentnosti, informacija, nadmetanja, poticaja, jasnih pravila i propisa koji se strogo provode i isto tako kad ne postoje neovisni mehanizmi za praćenje i sankcioniranje;
- P. budući da rasprostranjena korupcija, nedostatak transparentnosti, pristupa informacijama i uključivog sudjelovanja u odlučivanju sprečavaju građane da vlade i političke predstavnike pozivaju na odgovornost kako bi se jamčilo da se prihod povezan s ispitivanjem resursa i tržišta upotrebljava za ostvarivanje njihovih ljudskih prava; budući da su vlade obvezne činiti sve u svojoj moći da se bore protiv korupcije u javnim i privatnim kompanijama;
- Q. budući da branitelji ljudskih prava, mediji, organizacije civilnog društva, sindikati i istraživački novinari imaju ključnu ulogu u borbi protiv korupcije temeljitim ispitivanjem javnih proračuna, praćenjem aktivnosti vlada i velikih, te posebno multinacionalnih, kompanija i financiranja političkih stranaka, pružanjem vještina za izgradnju kapaciteta i stručnog znanja i traženjem transparentnosti i odgovornosti; budući da su novinari koji izvješćuju o korupciji i organiziranom kriminalu sve češće meta uznemirivanja organiziranih zločinačkih skupina, „paralelnih vlasti” i tijela javne vlasti, osobito u zemljama u razvoju;
- R. budući da su slobodni i neovisni tisak i mediji, i oni internetski i oni izvan interneta, presudni za jamčenje transparentnosti i kontrole, koje su potrebne za suzbijanje korupcije, pružanjem platforme za raskrinkavanje korupcije i davanjem građanima i društvu pristupa informacijama;
- S. budući da otvoreni podaci i otvorena vlast građane osnažuju pružanjem pristupa informacijama o vladinim proračunima i rashodima;
- T. budući da su zviždači ključni za raskrinkavanje korupcije, prijevare, lošeg upravljanja i zloporabe ljudskih prava, unatoč visokom osobnom riziku kojemu se izlažu, te budući da nedostatak zaštite od odmazde, kontrole nad zakonima o informiranju, uvredi i kleveti te neodgovarajuće istrage tvrdnji zviždača mogu odvratiti osobe od prijavljivanja nedjela i često mogu kompromitirati njihovu osobnu sigurnost te sigurnost njihovih obitelji; budući da EU ima obvezu zaštititi ih, osobito uz najdjelotvorniju uporabu instrumenata za suradnju poput Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava;
- U. budući da izvanredne situacije i prispjela pomoć nude prilike za korupciju zbog prirode aktivnosti i složenosti radnji i njihovih izvršitelja te budući da te „prilike” obuhvaćaju podmićivanje, opstruiranje, iznuđivanje s kojim se suočava osoblje agencija za pomoć, neprofesionalno ponašanje osoblja agencija za pomoć, prijevare, lažno računovodstvo,

protuzakonito prisvajanje primljene pomoći i iskorištavanje potrebitih i da te prilike potiču raširen osjećaj očajanja u vezi s tijelima javne vlasti svake vrste; budući da je otuđenje humanitarne pomoći ozbiljna povreda međunarodnog humanitarnog prava;

- V. budući da se 25 % svih istraga koje pokreće Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) odnosi na europsku vanjsku pomoć trećim zemljama te budući da je 17,5 milijuna EUR vraćeno zahvaljujući tim istragama¹;
- W. budući da bi pomoć EU-a zemljama u razvoju mogla propasti bez sustava kojim nisu obuhvaćene primjerene uzajamne provjere vlasti u državama korisnicima i cjelovito neovisno praćenje sustava integriteta koji se podrazumijeva pri uporabi financijskih sredstava;
- X. budući da su europske javne banke, koje su institucije EU-a (EIB) ili čija su većina dioničara države članice EU-a (EBRD), navodno uključene u skandale s korupcijom u svom djelovanju izvan Europske unije;
- Y. budući da donatori pomoći i međunarodne financijske institucije kao što su Svjetska banka i Međunarodni monetarni fond (MMF) trebaju poticati djelotvornu reformu upravljanja u zemljama dužnicima i doprinositi djelotvornoj borbi protiv korupcije, pa i kritičkim ocjenama i upozoravanjem na dokazane opasnosti od korupcije i gubitak ljudskih prava povezan s mnogim mjerama nametnutim u kontekstu programa strukturne prilagodbe poput privatizacije državnih kompanija i resursa;
- Z. budući da se trgovanje ljudskim bićima umnogome oslanja na složene korumpirane mreže koje se protežu kroz sve granke vlasti, javne uprave, tijela koja provode zakone i privatnog sektora u zemljama porijekla, provoza i odredišta žrtava te budući da se korupcijom oslabljuje djelovanje aktera koji se bore protiv trgovanja ljudima zbog korumpiranosti policije i pravosudnog osoblja te tijekom postupaka uhićenja i sudskog progona trgovaca ljudima i tijekom pružanja pravne pomoći i zaštite svjedoka žrtvama trgovanja ljudima;
- AA. budući da korumpiranost i nesavjesno ponašanje oružanih snaga, obrambenog sektora, tijela vlasti koja provode zakone i mirovnih snaga prouzročuje ozbiljne rizike za živote, tjelesni integritet, zaštitu, slobodu i prava građana u zemljama u razvoju te budući da su za obrambeni sektor i javnu nabavu za potrebe obrane i nadalje svojstvene neprihvatljive razine korupcije i da su oni posebno zaštićeni povjerljivošću na osnovi nacionalne sigurnosti; budući da bi javnu nabavu pri opskrbi sigurnosnom opremom trebalo pomno nadgledati;
- AB. budući da su i javni i privatni subjekti tijekom proteklih dvadeset godina eksponencijalno povećali svoje korištenje uslugama privatnih vojnih i zaštitarskih kompanija te budući da su, zbog prirode svojih aktivnosti, privatne vojne i zaštitarske kompanije posebno podložne korupciji te su optuživane za teške zloporabe ljudskih prava, unatoč pretežnom djelovanju na području koje nije strogo regulirano, bez odgovornosti javnosti koja se općenito zahtijeva od oružanih snaga;

¹ Godišnje izvješće OLAF-a za 2011.

- AC. budući da je razina provedbe, uporabe i učinkovitosti uzajamne pravne pomoći i mehanizama povrata imovine u skladu s poglavljima IV. i V. Konvencije Ujedinjenih naroda protiv korupcije i dalje niska među državama potpisnicama Konvencije te budući da te države potpisnice tek trebaju u potpunosti ispuniti svoje obveze iz poglavlja IV. (Međunarodna suradnja) i poglavlja V. (Povrat imovine) Konvencije u vezi s međunarodnom suradnjom i, konkretnije, tek trebaju u dovoljnoj mjeri ispuniti svoje obveze o uzajamnoj pravnoj pomoći iz članka 46. Konvencije Ujedinjenih naroda protiv korupcije;
- AD. budući da loše regulirana i netransparentna svjetska trgovina konvencionalnim oružjem i streljivom potiče sukobe, korupciju, siromaštvo, zlorabu ljudskih prava i nekažnjavanje;
- AE. budući da se korupcija velikih razmjera u zemljama u razvoju događa većinom uz sudioništvo, pa čak i pomoć određenih poslovnih ljudi, pravnika, finansijskih institucija i javnih dužnosnika u razvijenim zemljama, uključujući i države članice EU-a, te budući da su te institucije i korporacije, uz očito nepoštovanje propisa o borbi protiv pranja novca na razini EU-a i na međunarodnoj razini, omogućile kanale za pranje prihoda stečenih korupcijom u razvijenim zemljama i zemljama u razvoju kako bi stvorile netransparentne strukture i skrile imovinu u „poreznim oazama”;
- AF. budući da pristup mjerama protiv korupcije koji se temelji na ljudskim pravima povećava razinu opće osviještenosti o tome da, osim na javna finansijska sredstva, korupcija utječe i na pojedinačna prava i mogućnosti građana; budući da će uska povezanost međunarodnih pokreta za borbu protiv korupcije i onih za ljudska prava podići razinu osviještenosti javnosti i zahtijevanja otvorenosti, odgovornosti i pravde te budući da povezivanje djela korupcije s povredama ljudskih prava stvara nove mogućnosti za djelovanje, osobito kad je moguće suprotstaviti se korupciji uz korištenje postojećim nacionalnim, regionalnim i međunarodnim mehanizmima za praćenje poštovanja ljudskih prava;

Usklađenost unutarnje i vanjske politike

1. vjeruje da EU može postati pouzdan i utjecajan lider u borbi protiv korupcije samo ako se na odgovarajući način suoči s problemima organiziranog kriminala, korupcije i pranja novca unutar svojih granica; u tom smislu pozdravlja „Izvešće o borbi protiv korupcije u EU-u” koje će objaviti Komisija; nada se da će utvrđivanje područja podložnih korupciji u državama članicama koje je provela Komisija pomoći da se pojačaju naponi protiv korupcije, olakša razmjena najboljih praksi, utvrde tendencije u EU-u i potakne uzajamno učenje i daljnje poštovanje obveza preuzetih u sklopu EU-a i međunarodnih obveza; poziva Komisiju da predstavi političke inicijative EU-a na području borbe protiv korupcije kao što je Akcijski plan EU-a protiv korupcije;
2. u tom smislu pozdravlja ponovno razmatranje Direktive o oporezivanju štednje čime se u stvarnosti nastoji ukinuti bankovna tajna; smatra da je jačanje propisa i transparentnosti kad je riječ o registrima trgovačkih društava i trustova u svim državama članicama EU-a preduvjet za rješavanje korupcije i u EU-u i u trećim zemljama; vjeruje da se u propisima EU-a treba nametnuti obveza da se registriraju sve pravne strukture i podaci o njihovu stvarnom vlasništvu te da se ti podaci objave na internetu uz elektroničko praćenje i u

formatu koji se može pretraživati kako bi im se moglo pristupiti bez plaćanja;

3. mišljenja je da EU treba slijediti primjer Sjedinjenih Država koje su 2012. usvojile Akt o odgovornosti vladavine prava potaknut slučajem Sergeja Magnjitskog te donijeti sličan zakon na razini EU-a kao svojstven i operativni okvir kojim se uspostavlja poveznica između korupcije i kršenja ljudskih prava; stoga poziva Vijeće da donese odluku kojom se utvrđuje zajednički popis EU-a s imenima dužnosnika upletenih u smrt Sergeja Magnjitskog, u pravosudno zataškavanje koje je uslijedilo i u aktualno i neprekidno uznemiravanje njegove obitelji; dodaje da se tom odlukom Vijeća tim dužnosnicima trebaju nametnuti ciljane sankcije kao što su zabrana izdavanja viza u cijelom EU-u i nalog za zamrzavanje sve financijske imovine koju oni ili njihova najbliža obitelj imaju u Europskoj uniji; poziva Komisiju da sastavi akcijski plan radi stvaranja mehanizma za popisivanje i nametanje sličnih ciljanih sankcija dužnosnicima trećih zemalja (čime se obuhvaćaju policajci, tužitelji i suci) upletenima u teške povrede ljudskih prava i pravosudne „manipulacije” nad zviždačima, novinarima koji izvješćuju o korupciji i aktivistima za ljudska prava u trećim zemljama; ističe da kriteriji za uvrštavanje na taj popis trebaju biti sastavljeni na temelju dobro dokumentiranih, dopunjujućih i neovisnih izvora i uvjerljivih dokaza te da treba omogućiti mehanizme za prigovor ciljanih osoba;

Odgovornost i transparentnost vanjske pomoći i javnih proračuna

4. potpuno podržava predanost EU-a da u svim svojim razvojnim politikama obuhvati i usmjeri koncept demokratskog vlasništva, tj. djelotvornog i punog sudjelovanja osoba u oblikovanju, provedbi i praćenju razvojnih strategija i politika donatora i partnerskih vlada; mišljenja je da ta politika potiče uključivanje korisnika programa i time doprinosi boljem praćenju i odgovornosti u borbi protiv korupcije; potiče Komisiju i države članice da primijene načelo prema kojem korištenje njihovim programima razvojne pomoći treba biti uvjetovano poštovanjem međunarodnih normi protiv korupcije i da unesu odredbu protiv korupcije u ugovore o javnoj nabavi kako je preporučio OECD; traži od Komisije da nastavi poticati visoke razine transparentnosti pomoći u digitalnim formatima koje mogu očitati strojevi i da se služi zajedničkim standardom kako bi se jamčila usporedivost s drugim donatorima te konkretnije u skladu s potrebama vlada primateljica;
5. ističe da, radi jamčenja da se mehanizmima mješovitih sredstava proširuje djelotvornost razvojnog financiranja, upravljanje tim instrumentima treba preispitati s ciljem pružanja veće transparentnosti kriterija odabira projekata i odgovornosti društvu u cjelini; podsjeća da bi se uspostavljanjem kritičnog broja minimalnih uvjeta za odabir projekata, praćenjem i ocjenjivanjem mogla olakšati usporedivost i usklađena osnovica za informiranje o uspješnosti djelovanja; primjećuje da bi se o napretku i razvojnom učinku projekata trebalo sustavno izvješćivati kako bi se opravdalo korištenje sredstvima pomoći u sklopu mehanizama mješovitih sredstava, ne samo donatorima i uključenim europskim financijskim institucijama, već i općoj javnosti;
6. zauzima stajalište da Komisija treba nametnuti najvišu razinu integriteta u postupcima javne nabave za provođenje projekata koje financira EU, osobito promicanjem lakšeg pristupa pozivima na podnošenje ponuda za lokalne organizacije; ističe da pristupu javnoj nabavi koji se temelji na ljudskim pravima koristi sudjelovanje subjekata širokog raspona, osobito onih na koje utječe postupak nadmetanja (kao što su udruženja zemljoposjednika

te zapostavljene skupine); smatra da se pristupom javnoj nabavi koji se temelji na ljudskim pravima također potiču vlasti da osnaže zapostavljene skupine da se one same natječu u postupcima javne nabave i da prošire kriterije prema kojima se trgovačka društva ocjenjuju u postupcima javne nabave; podsjeća da je praćenje ishoda projekata u suradnji s civilnim društvom i pozivanje na odgovornost lokalnih vlasti nužno za utvrđivanje rabe li se sredstva EU-a ispravno; snažno potiče Komisiju da ne dodjeljuje projekte izvođačima čiji stvarni vlasnici nisu poznati ili koji imaju korporativnu strukturu koja im omogućuje da se lako uključe u prijenos cijena;

7. snažno potiče EU da unaprijedi transparentnost podupiranjem stvaranja globalnog sustava za praćenje pruženih jamstava pomoći kako bi države donatorice održale svoja obećanja o pomoći i kako bi ih se pozvalo na odgovornost za projekte, institucije ili skupine koje podupiru;
8. k tomu podsjeća na potrebu da se spriječe korupcijske metode kao što su napuhavanje troškova projekata, plaćanja za izmišljene projekte i radnike, neodgovarajuća i korupcijska uporaba ekonomskih i/ili industrijski kompenzacija, izravno otuđenje državnih sredstava, napuhani putni troškovi i podmićivanje, među ostalim praksama, pri provedbi projekata koje financira EU; stoga ustraje u potrebi praćenja lanca financiranja EU-a u cijelosti, što obuhvaća oblikovanje politike i propisa, planiranje i donošenje proračuna, financiranje, fiskalne prijenose, upravljanje i razvoj programa, podnošenje ponuda i javnu nabavu, izgradnju, djelovanje i održavanje te plaćanje usluga;
9. predlaže da Komisija promiče mehanizme izvješćivanja u sklopu OLAF-a kad je riječ o zlorabi sredstava EU-a među sudionicima javnih natječaja i korisnicima pomoći EU-a te da donese političke smjernice o postupanju s informacijama koje dostavljaju zviždači u vezi s tom zlorabom u trećim zemljama čime će se omogućiti primjerene popratne mjere, povratne informacije i zaštita protiv odmazde uz posvećivanje posebne pozornosti položaju najugroženijih skupina stanovništva, osobito žena, u mnogim zemljama u razvoju jer su one naročito podložne tome da budu meta korupcije i da surađuju na njezinu raskrinkavanju, no i da budu ugrožene i stigmatizirane zbog suradnje;
10. ističe da EU mora naglasiti važnost ostvarivanja prava na sudjelovanje i prava na pristup informacijama i mehanizmima javne odgovornosti kao što su dostupni podaci kao ključna načela demokracije u sklopu svih platformi za dijalog s trećim zemljama, čime su obuhvaćeni i bilateralni odnosi i oni na najvišoj razini; ističe da je u tom smislu ključna sloboda tiska i medija, i onih internetskih i onih izvan interneta; predlaže da EU financira projekte u trećim zemljama radi podupiranja provođenja tih načela, osobito u zemljama koje prolaze kroz procese demokratizacije, jamčeći integraciju načela jednakosti spolova, osiguravajući da je u te procese uključeno civilno društvo, osobito branitelji ljudskih prava, sindikati, žene te posebno ugrožene skupine, i pomažući pri oblikovanju zakona za djelotvornu zaštitu zviždača;
11. primjećuje da u tom smislu EU mora služiti kao primjer; ustraje u tome da bi se EU i njegove države članice trebali aktivno uključiti u međunarodne inicijative za veću proračunsku transparentnost kao što su Partnerstvo za otvorenu vlast, Inicijativa za proračunsku otvorenost i Inicijativa za transparentnost međunarodne pomoći kako bi se takvo uključivanje promicalo među partnerskim zemljama kao prijeka potreba u okviru

međunarodnih standarda o ljudskim pravima;

12. poziva Komisiju da predloži proširenje definicije branitelja ljudskih prava u Smjernicama EU-a o braniteljima ljudskih prava kako bi se njome obuhvatili aktivisti u borbi protiv korupcije, istraživački novinari i osobito zviždači;
13. ističe da EU kao vodeći svjetski donator treba pratiti i proširiti nedavne slučajeve povezivanja dostave vanjske pomoći EU-a s proračunskim reformama kojima je cilj veća transparentnost, bolji pristup podacima i unaprijeđeni procesi sudjelovanja i uskladiti vodeća načela s tim u vezi s drugim donatorima; mišljenja je da EU treba utvrditi jasna i javna mjerila i kriterije u sklopu pristupa koji se temelji na poticajima kako bi vlade primateljice učinile dostupnim svoje proračunske procese i u svoje napore uvrstile sastavnice transparentnosti, sudjelovanja javnosti i nadzora preko izobrazbe ili tehničke pomoći; snažno potiče EU da promiče i podupire razvoj poticajnog okruženja za nadzorna tijela u zemljama u razvoju (što obuhvaća parlamente, revizorske sudove, organizacije civilnog društva i medije) kako bi mogla izvršavati svoje središnje funkcije i tako se boriti protiv korupcije;
14. s druge strane ističe da se EU treba koristiti okvirom „naprednih partnerstava” s trećim zemljama kako bi na djelotvoran način primorao režime u kojima je zavladała endemska korupcija da usvoje reforme za provođenje spomenutih načela; zauzima stajalište da politički dijalog, pritisak i suradnja EU-a prema potrebi za reformom trebaju biti vidljivi i transparentni i trebaju obuhvaćati odgovarajuće i ambiciozne mehanizme praćenja; zauzima stajalište da EU treba javno osuditi donošenje zakona kojima se ograničavaju sloboda medija i aktivnosti civilnog društva kao temeljci odgovornosti i da treba sastaviti strategije za prilagodbu odnosa s tim zemljama kako bi se vidljivo poticala reforma; ističe potrebu za odredbama kojima se jasno definiraju i poštuju ljudska prava u sporazumima s trećim zemljama čime bi se omogućilo da se u slučaju teških povreda ljudskih prava svaki sporazum o partnerstvu proglašeni nevažećim;
15. podržava povećanu transparentnost odlučivanja o ulaganjima europskog javnog novca, ponajprije u projekte EIB-a i EBRD-a koji bi mogli imati nepovoljan učinak na ljudska prava; snažno potiče EIB i EBRD da ojačaju svoje politike o borbi protiv prijevare i korupcije kako bi se jamčila puna transparentnost ulaganja izvan Europske unije; ističe potrebu da EIB i EBRD potvrde svoju spremnost da izbjegavaju riskantna ulaganja, osobito preko financijskih posrednika, te da usvoje pristup koji se temelji na riziku i poboljšane procjene utjecaja na ljudska prava projekata koje podupiru, uz posvećivanje dužne pozornosti dobrom odnosu prema ljudskim pravima i integritetu u svim operacijama svojih klijenata; zauzima stajalište da posebnu pozornost treba posvetiti jamčenju sudjelovanja javnosti te bezuvjetnog prethodnog i potkrijepljenog savjetovanja sa zahvaćenim zajednicama, u svim fazama planiranja, provedbe, praćenja i ocjenjivanja financiranih projekata; snažno potiče države članice i Komisiju da se koriste utjecajem koji imaju kao isključivi članovi EIB-a i veliki dioničari EBRD-a kako bi poticale znatne reforme tih institucija radi omogućivanja veće demokratske provjere njihovih odluka i odgovornosti;
16. smatra da međunarodne financijske institucije poput MMF-a i Grupacije Svjetske banke trebaju provesti procjenu rizika od korupcije među mjerama predloženim zemljama

dužnicima u sklopu programa strukturne prilagodbe, uz procjenu utjecaja korupcije na ljudska prava; zauzima stajalište da se u programima strukturne prilagodbe trebaju naći i reforme za unapređenje upravljanja i transparentnosti; ustraje u tome da nakon provedbe programa trebaju uslijediti odgovarajući neovisni sustavi nadzora s dobrom financijskom osnovicom u okviru kojih će se provoditi česte revizije i provjere; dodaje da se posebna pozornost treba posvetiti otimačini zemlje, prisilnim deložacijama, javnoj nabavi na području obrane, zasebnim proračunima za obranu i financiranje vojnih i paravojnih aktivnosti u zemljama dužnicima; poziva države članice da se koriste utjecajem koji imaju kao članice MMF-a i Svjetske banke da zahtijevaju veću transparentnost i mehanizme sudjelovanja u pregovorima o programima strukturne prilagodbe i drugim programima financiranja i da potiču veću demokratsku provjeru njihovih odluka i odgovornosti;

17. poziva bilateralne i multilateralne financijske institucije, uključujući Grupaciju Svjetske banke, MMF, banke za regionalni razvoj, agencije za kreditiranje izvoza i banke u privatnom sektoru, da od ekstraktivnih kompanija i od vlada zahtijevaju da se pridržavaju uvjeta iz inicijative „Objavi što plaćaš” i/ili standarda iz Inicijative za transparentnost ekstraktivnih industrija (EITI) o transparentnosti plaćanja kao preduvjetu za svu potporu projektima;
18. pozdravlja Akcijski plan protiv korupcije skupine G20 iz Seula i vjeruje da treba održati stvoreni zamah kako bi se osigurao usklađen međunarodni napor kojim se nastoji suzbiti korupcija na glavnim područjima;

Korupcija i razvojne politike

19. naglašava da najsiromašnije ljude u zemljama u razvoju, budući da se snažno oslanjaju na javne službe, nerazmjerno pogađa sitna korupcija, uključujući takozvanu „tihu korupciju” pri čemu javni službenici ne pružaju usluge ili informacije za koje ih plaća vlada (kao u slučajevima odsutnih nastavnika u javnim školama ili liječnika koji izbjivaju s posla u ustanovama primarne zdravstvene zaštite);
20. naglašava da korupcija stvara prepreke stranom izravnom ulaganju i odvraća vanjske aktere od upuštanja u ekonomsku suradnju sa zemljama u razvoju;
21. vjeruje da je borba protiv korupcije, uključujući porezne oaze, utaju poreza i nezakoniti bijeg kapitala, dio širih napora za promicanje dobrog upravljanja koje se smatra jednim od ključnih prioriteta za povećavanje učinkovitosti razvojne politike EU-a u Planu za promjenu 2011. (COM(2011)0637); naglašava potrebu potpune i neposredne provedbe Konvencije UN-a protiv korupcije;
22. ističe da sve napore za suzbijanje korupcije treba pratiti podrška programima kojima se nastoji spriječiti korupcija preko obrazovanja i kampanja za podizanje razine osviještenosti;
23. podsjeća na obveze koje su preuzete u okviru Busanskog partnerstva za učinkoviti razvoj i poziva EU i države članice da ih provedu kako bi pojačali zajedničke napore za borbu protiv korupcije i nezakonitih novčanih tokova;
24. vjeruje da je osiguravanje dosljednosti razvojnih politika ključno za borbu protiv

korupcije i njezino iskorjenjivanje; također ističe da treba povećati pomoć EU-a na područjima fiskalnog upravljanja i postupaka protiv poreznih prijevара u okviru Instrumenta razvojne suradnje i Europskog fonda za razvoj;

Unapređenje nadležnosti država članica

25. traži od država članica da po potrebi izmijene svoje kaznene zakone kako bi uspostavile nadležnost nad pojedincima svih nacionalnosti koji se nađu na njihovim teritorijima, a koji su počinili nedjela podmićivanja ili pronevjere državnih sredstava bez obzira na to gdje je zločin počinjen dok god se prihodi od tih kaznenih djela nalaze u državi članici o kojoj je riječ ili se ondje vrši pranje tih prihoda ili dok je osoba „usko povezana” s državom članicom, osobito u smislu svoga državljanstva, boravišta ili stvarnog vlasništva kompanije čije se sjedište ili podružnice nalaze u državi članici;
26. ističe međutim da države članice trebaju oprezno prosuđivati kad dostavljaju informacije trećim zemljama o pojedincima koji su optuženi za korupciju, pronevjeru ili utaju poreza kako ne bi neopravdano uplele branitelje ljudskih prava, što je učinjeno u slučaju Aljesa Bjaljackog;
27. zauzima stajalište da zakoni o kleveti/uvredi mogu odvratiti osobe od prijavljivanja korupcije u trećim zemljama; snažno potiče sve države članice da stoga služe kao primjer i dekriminaliziraju klevetu/uvredu u svojim pravnim sustavima, barem u slučajevima u kojima je riječ o navodima o organiziranom kriminalu, korupciji i pranju novca u državama članicama i inozemstvu;
28. snažno potiče države članice, na preporuku Konvencije UN-a protiv korupcije, da donesu zakonodavne i druge mjere za proglašenje hotimičnog nezakonitog bogaćenja, tj. znatnog povećanja imovine javnog dužnosnika koje on ne može prihvatljivo objasniti u vezi sa svojim zakonitim prihodom, kaznenim djelom;

Izgradnja kapaciteta institucija za borbu protiv korupcije

29. pozdravlja Izjavu iz Jakarte o načelima za antikorupcijske agencije iz studenog 2012.; potiče EU i države članice da nastave u tom smjeru i stvore zamah na međunarodnoj razini kad je riječ o potrebi da se riješi nedostatak djelotvornosti pri suočavanju s korupcijom institucija za borbu protiv korupcije koji je nastao u mnogim zemljama u razvoju, ponajviše zbog njihovih institucionalnih mehanizama, nedostatka funkcionalne neovisnosti od izvršne vlasti, manjka političke podrške, porijekla njihova financiranja, njihovih pravila za odabir i imenovanje službenika i njihovih provedbenih ovlasti;
30. poziva EU i države članice da pokrenu razvoj međunarodnih standarda o neovisnosti i djelotvornosti antikorupcijskih vlasti koji će se sastaviti u međuvladinoj suradnji s ciljem konačnog donošenja u Općoj skupštini UN-a i koji će biti jednakovrijedni pariškim Načelima za nacionalne institucije za ljudska prava i imati jednako široko područje primjene; naglašava da se ta načela trebaju rabiti kao mjerila odgovornosti preko procjena uspješnosti stručnih revizija;
31. poziva Komisiju da učvrsti suradnju koju provodi s drugim donatorima i Međunarodnom organizacijom vrhovnih revizijskih institucija, da razvija kapacitete vrhovnih revizijskih

institucija u zemljama primateljicama pomoći kako bi se primjenjivali međunarodni standardi za vrhovne revizijske institucije;

32. snažno potiče EU i države članice da podrže i podupru stvaranje Međunarodne komisije protiv korupcije koja će se osnovati međunarodnim ugovorom ili protokolom Konvencije UN-a protiv korupcije, što bi dovelo do stvaranja međunarodnog tijela kriminalističkih istražitelja kojemu bi bile povjerene ovlasti jednake onima koje imaju tijela vlasti za provođenje zakona i kazneno gonjenje kako bi ono istraživalo i sudski gonilo zločine korupcije na domaćim teritorijima država potpisnica, uz mogućnost da podiže optužnice protiv pojedinaca na nacionalnim kaznenim sudovima;
33. poziva države članice EU-a da podrže osnivanje funkcije posebnog izvjestitelja UN-a o financijskom kriminalu, korupciji i ljudskim pravima sa sveobuhvatnim mandatom, što uključuje plan usmjeren na ciljeve i periodično ocjenjivanje antikorupcijskih mjera koje države poduzimaju; poziva države članice koje su potpisale, ali još nisu ratificirale Kaznenopravnu konvenciju Vijeća Europe o korupciji otvorenu za potpisivanje 27. siječnja 1999. da je što prije ratificiraju;

Korporativna odgovornost

34. upućuje na postojanje priručnika koji se temelji na Konvenciji OECD-a o borbi protiv podmićivanja stranih javnih dužnosnika u međunarodnom poslovanju kojom se trgovačkim društvima omogućuje da poduzmu djelotvorne nadzorne i etičke mjere te mjere usklađivanja radi sprečavanja i otkrivanja prekogranične korupcije;
35. traži od svih poduzeća u EU-u da ispunjavaju svoju korporativnu odgovornost radi poštovanja ljudskih prava u skladu s Vodećim načelima UN-a; pozdravlja spremnost Komisije da razvije smjernice o ljudskim pravima za malo i srednje poduzetništvo; poziva države članice EU-a da razviju vlastite nacionalne planove za provođenje Vodećih načela UN-a i da ustraju u potrebi da se i partnerske zemlje pridržavaju međunarodno priznatih standarda korporativne društvene odgovornosti i Tripartitne deklaracije MOR-a o načelima koja se odnose na multinacionalna društva i socijalnu politiku;
36. poziva na razvijanje djelotvornijih standarda djelotvornosti i odgovornosti za tehnološke kompanije u EU-u u vezi s izvozom tehnologija koje se mogu upotrijebiti za kršenje ljudskih prava, za podupiranje korupcije ili za djelovanje protiv sigurnosnih interesa EU-a;
37. primjećuje da se većinom inicijativa za unapređenje korporativne prakse u trećim zemljama, posebno u zonama sukoba, kao što su Globalni pakt UN-a ili Smjernice UN-a o poslovanju i ljudskim pravima, ne ustanovljuju zajednički stavovi i pravilna provedba smjernica, već se oslanja na dobrovoljnu inicijativu kompanija da će ih se pridržavati; poziva EU da preuzme glavnu ulogu u međunarodnim naporima za uspostavu takvih normativnih standarda, barem unutar nadležnosti EU-a, uz naglasak na odgovornosti direktora transnacionalnih korporacija i mehanizme pravnog lijeka za žrtve;
38. snažno potiče Komisiju da predloži zakonodavstvo kojim će se od kompanija u EU-u tražiti da zajamče da se njihovim kupovinama ne podržavaju počinitelji korupcije, sukobi i teške povrede ljudskih prava, osobito izvršavanjem provjera i revizija njihovih lanaca

opskrbe sirovinama i objavljivanjem rezultata; zauzima stajalište da bi, kad bi kompanije u EU-u obvezno poduzimale sve moguće mjere u skladu sa smjernicama koje je objavio OECD, to potaknulo europska poduzeća i učinilo politiku EU-a o ljudskim pravima i razvoju dosljednijom, osobito u područjima zahvaćenima sukobom;

39. ponovno naglašava potrebu da EU i države članice poduzmu odgovarajuće mjere, uključujući one u sklopu kaznenog prava, za praćenje i naposljetku sankcioniranje kompanija s poslovnim nastanom na njihovu teritoriju koje su uključene u korupciju u trećim zemljama; poziva Komisiju da sastavi javni popis kompanija koje su proglašene krivima za korupcijska djela ili protiv čijih se službenika podižu optužnice za korupcijska djela u državama članicama ili trećim zemljama; mišljenja je da bi se takvim popisivanjem trebalo tim kompanijama zabraniti sudjelovanje u postupcima javne nabave ili korištenje sredstvima EU-a u državama članicama EU-a ili trećim zemljama u slučaju osuđujuće presude i do konačne sudske odluke o oslobađanju krivnje; ističe činjenicu da stavljanje na crnu listu može biti djelotvorno u odvraćanju kompanija od upuštanja u korupcijske aktivnosti i pruža im dobar poticaj za poboljšanje i osnaživanje vlastitih unutarnjih postupaka integriteta;
40. pozdravlja sporazume koje su sklopili Europski parlament i Vijeće prema kojima se od kompanija u ekstraktivnom sektoru i eksploatatora primarnih šuma zahtijeva objelodanjivanje isplata vladama na osnovi država i projekata; snažno potiče vlade svih partnerskih država da zahtijevaju istovrsno otkrivanje isplata transnacionalnih kompanija registriranih ili popisanih na financijskim tržištima u njihovoj nadležnosti; snažno potiče EU da promiče taj standard izvješćivanja u kontekstu svojih odnosa s partnerskim zemljama; zauzima stajalište da bi Komisija u predstojećoj reviziji zakonodavstva o kojemu je riječ trebala razmotriti širenje područja primjene izvješćivanja o pojedinačnim državama kako bi se njime obuhvatile i transnacionalne kompanije svih sektora i kako bi se njime obuhvatilo više informacija kao što su prodaja, imovina, zaposlenici, prihodi i porezi;

Operacije za uspostavu mira i stabilnosti

41. naglašava da korupcija često raspiruje zločine i pridonosi sukobu i nestabilnosti te zauzima stajalište da se borbi protiv korupcije treba pridati više važnosti u naporima EU-a za sprečavanje sukoba i djelovanju u nestabilnim situacijama;
42. ističe ključnu ulogu visokih standarda integriteta među mirovnim snagama UN-a i AU-a, osobito u kontekstu instrumenta mirovne pomoći za Afriku; podržava zahtjeve za reformu sustava mjera integriteta UN-a, posebno potrebu za učvršćenje svih istraga nesavjesnog ponašanja dužnosnika, uključujući istrage na terenu, u jedno tijelo za unutarnji nadzor; stoga poziva UN da poduzme korake kojima će se jamčiti da oni koji su žrtve mirotvoraca imaju pravo na pravni lijek i kojima će se unaprijediti mehanizmi izvješćivanja i politika zaštite zviždača;
43. ističe potrebu za razvijanjem i ažuriranjem Općih standarda ponašanja i Kodeksa ponašanja za misije ZSOP-a EU-a kako bi se naponi protiv korupcije na odgovarajući način odrazili i na misije i na područja gdje se one provode; poziva EU i njegove države članice da poduzme korake za jamčenje da oni koji su žrtve europskog osoblja na misijama za uspostavu mira i vladavine prava imaju djelotvorno pravo na pravni lijek;

snažno potiče Vijeće da uspostavi sigurne i primjerene mehanizme izvješćivanja i djelotvornu politiku zaštite zviždača; ističe da ti mehanizmi moraju poštovati rodnu ravnopravnost;

44. pozdravlja inicijative kao što je Dokument iz Montreuxa i Međunarodni kodeks ponašanja za privatne pružatelje zaštitarskih usluga; pozdravlja nedavnu podršku Europske unije Dokumentu iz Montreuxa te njegovu visoku i sve veću prihvaćenost među državama članicama; međutim ističe da treba bolje provoditi utvrđena načela; poziva sve države članice EU-a da nadalje razvijaju svoje nacionalno pravo i propise u skladu sa standardima navedenim u Dokumentu iz Montreuxa i preporučuje da one i EU sklapaju ugovore samo s privatnim vojnim i zaštitarskim kompanijama koje poštuju načela tih inicijativa; poziva EU i njegove države članice da podupiru stvaranje nadzornog mehanizma Međunarodnog kodeksa ponašanja za privatne pružatelje zaštitarskih usluga koje bi trebalo biti tijelo za provjeru usklađenosti sposobno za rješavanje pritužbi i nametanje sankcija za odvratanje od koruptivskih radnji (uključujući izmjene ugovora kojima će se zahtijevati dodatna ograničenja, izdavanje službenih upozorenja, financijske kazne i privremeno ili trajno izuzimanje određene privatne vojne ili zaštitarske kompanije iz sustava Međunarodnog kodeksa ponašanja) kako bi se osiguralo da te kompanije poštuju svoje obveze u sklopu Međunarodnog kodeksa ponašanja i da ih se naposljetku poziva na odgovornost u vezi s tim obvezama;
45. traži da EU i države članice podrže stvaranje međunarodnog okvira za uređenje aktivnosti privatnih vojnih i zaštitarskih kompanija, čime će se uspostaviti jednaki uvjeti za sve kako bi države domaćini imale ovlast reguliranja tih kompanija i kako bi se ugovorne države mogle služiti svojom ovlasti za zaštitu ljudskih prava i sprečavanje korupcije; naglašava da se tim okvirom moraju obuhvatiti sankcije za odvratanje za povrede, pozivanje na odgovornost prekršitelja i djelotvoran pristup pravnim lijekovima za žrtve uz sustav za izdavanje dozvola i praćenje u sklopu kojeg će se od svih privatnih vojnih i zaštitarskih kompanija tražiti da se podvrgnu neovisnim revizijama i sudjeluju u obveznom osposobljavanju sveg osoblja u vezi s ljudskim pravima;

Međunarodna suradnja i pomoć

46. preporučuje da države članice osnaže provedbu Poglavlja IV. (Međunarodna suradnja) i V. (Povrat imovine) Konvencije UN-a protiv korupcije, posebno kako bi se ostvarila veća djelotvornost uzajamne pravne pomoći koju zatraže treće zemlje, osobito tumačenjem domaćeg zakonodavstva na način kojim se omogućuje pružanje zatražene pomoći, razdvajanjem oduzimanja imovine od osuđujuće presude u zemlji koja traži pomoć radi pružanja uzajamne pravne pomoći i osiguravanjem potrebnih ljudskih i financijskih resursa njihovim pravnim sustavima kako bi se predmeti mogli rješavati propisno i hitro; snažno potiče EU da tom pitanju od velike važnosti za treće zemlje koje prolaze kroz proces demokratizacije dade prednost, ponajprije rješavanjem pravnih prepreka i nedostatka spremnosti na suradnju iz financijskih središta u EU-u koja često provode neučinkovite režime uzajamne pravne pomoći čije reakcije često izostaju;
47. mišljenja je da bi se standardnom odredbom o ljudskim pravima uvedenom u sve sporazume s trećim zemljama trebala obuhvatiti obveza o zaštiti i promicanju dobrog upravljanja;

48. potiče Komisiju da u sljedećoj reviziji Sporazuma iz Cotonoua predloži da poštovanje dobrog upravljanja bude osnovnom sastavnicom Sporazuma i da se opseg definicije korupcije proširi kako bi se omogućilo sankcioniranje kršenja odredbe o dobrom upravljanju u svim ozbiljnim okolnostima, a ne samo kad je povezano s ekonomskom i sektorskom politikom i programima u kojima je Europska unija važan partner u smislu financijske potpore;
49. pozdravlja odluku radnih skupina EU – Egipat i EU – Tunis da finaliziraju plan za povrat nezakonito stečene imovine koja je još zamrznuta u većem broju trećih zemalja; snažno potiče EU i njegove države članice da se u potpunosti pridržavaju postojećih međunarodnih normi kojima se vodi povrat imovine, kao što su Poglavlje V. Konvencije UN-a protiv korupcije, akcijski plan povrata imovine kako je razvijen u sklopu Partnerstva iz Deauvillea skupine G8 s arapskim državama u tranziciji i novog zakonodavnog okvira koji je razvilo Vijeće 26. studenog 2012.; smatra da će se odredbama o povratu imovine podržati naponi država u smislu otklanjanja najgorih učinaka korupcije i snažno potiče EU i njegove države članice da ulože znatne napore usmjerene omogućivanju povrata protupravno usvojene imovine koju su nekadašnji režimi oteli narodu zemalja Arapskog proljeća; naglašava važnost pristupa zasnovanog na ljudskim pravima za postupanje u vezi s povratom imovine i državnim dugom država koje izlaze iz režima u kojima je korupcija endemska; podržava inicijative da se revidira vanjski i unutarnji državni dug radi otkrivanja korupcije i njezina učinka na ljudska prava; *poziva države članice da podrže inicijative o reviziji duga;*
50. poziva EU i države članice da osiguraju pravnu i tehničku pomoć zemljama u razvoju koje žele povrat ukradene imovine (ili imovine koju su nezakonito prikupili diktatorski režimi), a koja se nalazi na teritoriju Europske unije;
51. ističe da korupcija u trgovini oružjem čini velik udio u korupciji prisutnoj u globalnim transakcijama; pozdravlja Ugovor o trgovini oružjem koji je Opća skupština UN-a donijela 2. travnja 2013. i prema kojem se uspostavljaju zajednički obvezujući standardi i kriteriji za procjenu međunarodnih prijenosa oružja; pozdravlja predanost država članica potpisivanju Ugovora o trgovini oružjem što prije i poziva ih da preuzmu glavnu ulogu i u naporima UN-a da sve države članice UN-a hitro ratificiraju i provedu Međunarodni ugovor o oružju; potiče EU da osigura veći oprez u vezi s izvozom europskih proizvođača oružja i da se bori protiv netransparentnosti u sektoru trgovine oružjem, posebno kad je riječ o korištenju posrednicima i ekonomskim/industrijskim kompenzacijama, u skladu sa Zajedničkim stajalištem Vijeća 2008/944/ZVSP od 8. prosinca 2008. o definiranju zajedničkih pravila kojima se uređuje kontrola izvoza vojne tehnologije i opreme;
52. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji te Europskoj službi za vanjsko djelovanje, vladama i parlamentima država članica EU-a, država kandidatkinja i pridruženih zemalja, Vijeću Europe, Afričkoj uniji, Međunarodnom monetarnom fondu, Svjetskoj banci, Europskoj investicijskoj banci, Europskoj banci za obnovu i razvoj i Ujedinjenim narodima.

25.6.2013

MIŠLJENJE ODBORA ZA RAZVOJ

upućeno Odboru za vanjske poslove

o korupciji u javnim i privatnim sektorima: utjecaj na ljudska prava u trećim zemljama (2013/2074(INI))

Izvjestitelj: Michal Tomasz Kaminski

PRIJEDLOZI

Odbor za razvoj poziva Odbor za vanjske poslove da kao nadležni odbor u svoj prijedlog rezolucije uključi sljedeće prijedloge:

1. naglašava da korupcija u javnim i privatnim sektorima umanjuje demokraciju, upravljanje i vladavinu prava te slabi državne institucije, narušavajući na taj način sposobnost vlada da ispune svoje obveze u pogledu ljudskih prava, posebno u odnosu na ekonomska i socijalna prava najugroženijih i marginaliziranih skupina;
2. vjeruje da korupcija nije samo podmićivanje javnih službenika već, *između ostaloga*, i izbjegavanje plaćanja poreza i utaja poreza koji, vršeni potajno, podrivaju javni interes;
3. primjećuje da borba protiv korupcije u javnim i privatnim sektorima također može utjecati na političku stabilnost;
4. naglašava da je borba protiv korupcije nemoguća bez slobodnog i jednostavnog pristupa pravnoj zaštiti za sve građane;
5. uviđa da se zbog korupcije sredstva pogrešno dodjeljuju i da je štetna za održivi ekonomski rast i smanjenje siromaštva, te da je jedna od prepreka ispunjavanju milenijskih razvojnih ciljeva; podsjeća da se trošak korupcije procjenjuje na više od 5% globalnog BDP-a, što daleko premašuje vrijednost svjetske službene razvojne pomoći i da se smatra kako su godišnji iznosi plaćeni za mito jednaki BDP-u Afrike dok istovremeno 1,4 milijarde ljudi širom svijeta još uvijek živi u siromaštvu; osuđuje korupciju jer ona krši načela jednakosti i nediskriminacije, posebno kad se podrazumijeva da pristup osnovnim uslugama kao što su zdravlje, obrazovanje ili opskrba vodom ovisi o davanju mita te upozorava da je korupcija jedan od razloga prehrambene nesigurnosti jer se zbog nje javna sredstva dodijeljena za hranu preusmjeravaju pojedincima radi osobne zarade;
6. naglašava da korupcija često raspiruje zločine i pridonosi sukobu i nestabilnosti te

zauzima stajalište da se borbi protiv korupcije treba pridati više važnosti u naporima EU-a za sprečavanje sukoba i djelovanju u nestabilnim situacijama;

7. naglašava da najsiromašnije ljude u zemljama u razvoju, budući da se snažno oslanjaju na javne službe, nerazmjerno pogađa sitna korupcija, uključujući takozvanu „tihu korupciju“ pri čemu javni službenici ne pružaju usluge ili informacije za koje ih plaća vlada (kao u slučajevima odsutnih nastavnika u javnim školama ili liječnika koji izbjavaju s posla u ustanovama primarne zdravstvene zaštite);
8. naglašava da se razvojnom pomoći može poduprijeti borba protiv korupcije poticanjem promjene, osiguravanjem transparentnosti tokova potpora, promicanjem političkog dijaloga o pitanjima upravljanja i podržavanjem napora partnerskih zemalja da suzbiju korupciju; naglašava važnost Inicijative za transparentnost međunarodne pomoći (IATI) koja je međunarodna norma za objavljivanje tokova pomoći;
9. poziva na transparentnu i pravednu trgovinu i na pravičnu politiku ulaganja radi borbe protiv nezakonitih financijskih tokova, bez čega se kvaliteta upravljanja –uključujući sposobnost prikupljanja poreza – dovodi u pitanje, a prava stanovništva, kao što je pravo na obrazovanje i zdravstvenu zaštitu, nije moguće poštovati;
10. naglašava da je korupcija svjetska pojava **koju je potrebno spriječiti, kazniti i iskorijeniti** i da EU treba imati **zajednički pristup borbi** protiv vanjskih i unutarnjih dimenzija korupcije kako bi ograničila korištenje **razvojne pomoći EU-a na netransparentan način**; u ovom kontekstu poziva na veću odgovornost i **sljedivost** u odnosu na korištenje novca za potpore EU-a i na utvrđivanje okvira za pokretanje zakonskih postupaka protiv trgovačkih društava **EU-a i stranih** trgovačkih društava za koje se sumnja da sudjeluju u korupciji u trećim zemljama;
11. mišljenja je da borba protiv korupcije pretpostavlja iskorjenjivanje poreznih oaza, utaje poreza i nezakonitog bijega kapitala iz zemalja u razvoju uvođenjem zakonodavstva koje transnacionalne korporacije obvezuje da automatski objavljuju stečenu dobit i plaćene poreze u svakoj zemlji u razvoju u kojoj posluju;
12. ukazuje na postojanje priručnika koji se temelji na Konvenciji OECD-a o suzbijanju mita stranih javnih službenika u međunarodnim poslovnim transakcijama kojom se trgovačkim društvima omogućuje da poduzmu djelotvorne nadzorne i etičke mjere te mjere usklađivanja radi sprečavanja i otkrivanja prekogranične korupcije;
13. naglašava važnu ulogu nacionalnih parlamenata i organizacija civilnog društva koji svoje vlade mogu držati odgovornima nadziranjem njihovih prihoda te poreznih plaćanja i ulagačkih ugovora transnacionalnih korporacija; poziva zemlje u razvoju da stvore povoljne uvjete u kojima će parlamenti i organizacije civilnog društva igrati svoju ulogu nadzornog tijela;
14. predlaže da se ulože posebni naponi uz pomoć postojećih specijaliziranih međunarodnih tijela kako bi se pooštrila borba protiv korupcije u zemljama u nastajanju i onima u razvoju s ciljem uvođenja reformi potrebnih za otkrivanje i sprečavanje korupcije u tijesnoj suradnji s tim zemljama;

15. primjećuje zabrinjavajući porast obujma bijega kapitala iz zemalja u razvoju, u kojima zarada od korupcije navodno iznosi oko 3% procijenjenih nezakonitih financijskih tokova te podsjeća da se samo 2% tih nezakonitih tokova vraća u zemlju iz koje potječu;
16. naglašava da korupcija stvara prepreke stranom izravnom ulaganju i odvraća vanjske aktere od upuštanja u ekonomsku suradnju sa zemljama u razvoju;
17. naglašava da korupcija povećava nejednakost i uzrokuje siromaštvo neprestanim utajama poreza; sa zabrinutošću primjećuje da zbog korupcije afričke ekonomije gube 148 milijuna USD godišnje i da zbog nje nastaju gubici od čak 50% prihoda od poreza u navedenim zemljama, što je u nekim slučajevima više od njihovog ukupnog stranog duga; naglašava da su i potpore okaljane korupcijom, pri čemu goleme svote pronalaze put do stranih bankovnih računa;
18. poziva EU i države članice da osiguraju pravnu i tehničku pomoć zemljama u razvoju koje žele povrat ukradene imovine (ili imovine koju su nezakonito prikupili diktatorski režimi), a koja se nalazi na teritoriju Europske unije;
19. vjeruje da je borba protiv korupcije, uključujući porezne oaze, utaju poreza i nezakoniti bijeg kapitala, dio širih napora za promicanje dobrog upravljanja koje se smatra jednim od ključnih prioriteta za povećavanje učinkovitosti razvojne politike EU-a u Planu za promjenu 2011. (COM(2011)0637); naglašava potrebu potpune i neposredne provedbe Konvencije UN-a protiv korupcije;
20. podsjeća na obveze koje su preuzete u okviru Busanskog partnerstva za učinkoviti razvoj i poziva EU i države članice da ih provedu kako bi pojačali zajedničke napore za borbu protiv korupcije i nezakonitih novčanih tokova;
21. vjeruje da je osiguravanje dosljednosti razvojnih politika ključno za borbu i iskorjenjivanje korupcije; također ističe da treba povećati pomoć EU-a u okviru Instrumenta razvojne suradnje i Europskog fonda za razvoj na područjima fiskalnog upravljanja i postupaka protiv poreznih prijevара.

REZULTAT KONAČNOG GLASOVANJA U ODBORU

Datum usvajanja	24.6.2013
Rezultat konačnog glasanja	+: 24 -: 0 0: 0
Zastupnici nazočni na konačnom glasanju	Thijs Berman, Michael Cashman, Leonidas Donskis, Charles Goerens, Catherine Grèze, Mikael Gustafsson, Eva Joly, Michał Tomasz Kamiński, Norbert Neuser, Bill Newton Dunn, Maurice Ponga, Jean Roatta, Keith Taylor, Patrice Tirolien, Anna Záborská
Zamjenici nazočni na konačnom glasanju	Kriton Arsenis, Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Fiona Hall, Edvard Kožušník, Krzysztof Lisek, Csaba Óry, Patrizia Toia
Zamjenici nazočni na konačnom glasanju prema čl. 187. st. 2.	Luigi Berlinguer, Claudiu Ciprian Tănăsescu

REZULTAT KONAČNOG GLASOVANJA U ODBORU

Datum usvajanja	27.6.2013
Rezultat konačnog glasovanja	+: 28 -: 0 0: 2
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Bastiaan Belder, Michael Gahler, Ana Gomes, Anna Ibrisagic, Liisa Jaakonsaari, Anneli Jäätteenmäki, Jelko Kacin, Tunne Kelam, Nicole Kiil-Nielsen, Eduard Kukan, Vytautas Landsbergis, Marusya Lyubcheva, Ria Oomen-Ruijten, Bernd Posselt, Hans-Gert Pöttering, Tokia Saïfi, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Nikolaos Salavrakos, Marek Siwiec, Charles Tannock, Eleni Theoharous, Geoffrey Van Orden, Boris Zala
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Marietje Schaake, Traian Ungureanu, Ivo Vajgl, Janusz Władysław Zemke
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 187. st. 2.	Leonidas Donskis, Danuta Jazłowiecka, Gabriel Mato Adrover